

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Reliqua ad Angelorum custodiam spectantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

vera directa simul etiam posset eidem angelo demandari: tamen largioris Dei beneficentie est cuique suum custodem Angelum delegare, unde communior Theologorum sententia contra Magistrum in 2. distinctione vndeima, cap. 2. & 3. fert. vnum Angelum duorum, simul saltem, hominum curam non agere.

7. Imò, nec successus id ab vno Angelo, erga plures curæ suscipi mihi verosimilius est contra eundem Magistrum, & Origenem hom. 11. in numer. tribus quippe choris infimæ hierarchiæ, ex quibus hominum custodes communiter deputantur, plures Angeli quam tota collectione existentium, quodcumque, absolute hominum, homines continentur: quam conclusionem tradidit olim Iustinus Martyr libro vltimo, quæstionum quæst. 30. Tametsi non satis vero simili fundamento: quod animam pupilli sui hominis quicunque Angelus cor poris egressam comiteat, vsque ad inuolutionis, seu resurrectionis tempus: si ita intelligatur, vt curam salutis earum gerat, quæ nulla erga illas corpore solutas potest haberi, ex quo corporibus suis abscedunt, si immortalis obuentum, & in iustitia, abique villo culpe reatu decedentium sint: cum, & viæ statum prætergressæ, & in termino suat absolute constitutæ: quare nihil super eorum salute restet Angelis custodibus agendum; tametsi erga purgatorij animas custodem cuiusque Angelum officia eas in suis penis consolandi, & confortandi exercere pie valde, & rationaliter credatur: sin autem non de custodia, & cura Angelorum, ne homines peccent, & salutem consequantur, sed de officiis aliis custodiæ titulo specialiter Angelo custodi pupilli seu iunctam animam propriis satis probabile, ac verum est fundamentum Iustini: quia, & ei de partis in via victoriis in gloria gratulari animabus beatis, vsq; ad inuolutionis seu resurrectionis diem: immò, & aternitatem specialiter incumbit, atque reunitas ad postremum iudicium deducere, comitari; testisque victoriarum in via habiturum coram vniuersa rationali Republica esse; vti, & malorum damnatorum custodibus: quam male suis officiis vti in via fuerint testati, vt Origenes vbi proxime, alique, & Patres, & Doctores communiter docent: quo statuto, quod nullus Angelus duorum hominum curam simul suscipiat, vt diximus, & Iustinus ibi statuit, & supponit bene, ac Theologicè discitur, nullumq; Angelum duorum hominum curam successus adhuc, habere concludit.

8. Ex quo vero tempore statumque naturæ, & legis Angeli erga homines custodia fuerit à Deo commissæ, Gregorius Nissen. de vita Moysi, sub init. censere videtur ab statu naturæ lapsum capisse Angelorum custodiam, quæ pro statu innocentia non fuerat, scribens. *Verus sermo ad nos vsque descendit, quo creditur postea quam in peccatum natura nostra prolapsa est, non omnino à Clementia diuina neglecta, sed Angelorum aliquem cuique in administrum constitutum esse.* Sed tamen non negat; antea etiam naturæ integræ, & in innocentia statu constitutum, sed non obstante culpæ lapsu, & innocentie amissione non adeo, à Deo neglectam, ac siue miserie relictam, vt salutis eius curam Deus etiam per custodes Angelos non egerit: & quidem, cum homo in innocentia statu, & dotibus ac donis gratiæ tot, tantisque instructus in via statu, internisq; ad peccatum, & externis Demonum tentationibus fuerit obnoxius, præsidio etiam Angelicæ custodiæ immò etiam statu muniti illum oportebat: sicque factum Theologi docent: vnde, & Beate Virginis in iusticia originali conceptæ, atque innocentie statum, quoad eius dona largius valde sortitæ Angelum custodem, neque infimi chori, & hierarchiæ, iidem Theologi concedunt ex S. Bernardo epistola 77. quibus assentior: tametsi ex quo Dei Mater effecta moralem, & ciuilem, vt sic dicam, vniuersa cum Filio Deo est consecrata, atque in creata omnia, etiam Angelos imperium, his quidem non vt custodibus vram illam credam, sed vt ministris, vt de eius Filio dicitur Matth. 4. *Accesserunt Angeli, & ministrabant ei, & certe vbi specialis erga ipsam Filij sui, ac Dei cura aditit superflua visa est Angeli pedagogia, versaque merito, in purum eius, & Christoph. de Origa de Deo vno, Tomas II.*

reliquorum famularum: quod si maternitate ipsa Deiparam sanctificatam, vt Ripalda suspicatur, pie quis asserat, sicut eam semel habitam perdere nequit, nec Mater Dei non esse, ex quo primum Mater Dei fuit, ita nec sanctitatem formalem perdere, & peccatum admittere; quia ex tunc antecederet impeccabilis, censenda erit, nec vsquam deinceps custodia Angeli egeret, ac subinde nec eam habuisse, vt de eius etiam Filio cum S. Thom. citata quæst. 113. art. 9. d. r. Bonauentura, & Sententiaris reliquis in 2. d. 11. Aleale, Alciandorensis, & reliquis theologis: quocirca minus firma videtur Abulenensis sententia, quæst. 60. in 18. Matthei vbi Deiparam, ex quo Dei Mater, & persona subinde publica esse capis alterum etiam Angelum habuisse iuxta dicenda certamine 2. numero 1. Denique à custodia Angelorum, ne Antichristus quidem exclusus est: cum, etsi nequissimus, viator tamen sit futurus, & cuius salutem Deus serio desideret, nec de sufficientibus medijs ipsi prouidendis absit, nec Angelus pupillum ob eius flagitia deserat.

CERTAMEN II.

Reliqua ad Angelorum custodiam spectantia

1. **P**reter Angelicam singulorum hominum custodiam hæcenus assertam, in qua Principum etiam, cum temporalium, & secularium: tum etiam Ecclesiasticorum præcipue continetur: immò eis alios Angelos speciales cuique suum, vt officium: ac munus publicum recte, & subditis proficue exerceant, ait expresse Origenes citata homilia 11. in numer. illis verbis. *Ipsi Apostoli Angelis vtuntur ad expellendum suæ prædicationis munus, & opus Euangelij consummandum, confirmatque ex illis act. 12. Angelus eius est, & addit: similiter intelligitur, & alius Pauli Angelus sicut est Petri, & alius alterius Apostoli, & singulorum per ordinem, quod, cum ratione muneris, & officij publici ipsis fuerit concessum, iis etiam, qui eis successuri, concessum asseri debet. Regis item Provinciis, & ciuitatibus, Prouinciarum capitibus speciales Angelos custodes deputatos communiter ex Daniel 10. vbi nomine Principis Persarum Græcorum, & Iudeorum Angelus cuique ex eis gentibus custos, & Præfectus intelligitur à sancto Hieronymo, Theodoro 5. diuinor. decret. capite 7. & aliis Patribus Dionys. de caelesti hierarch. capite 9. Isidor. Pelusiota. lib. 2. epistola 185. Greg. 17. moral. capite 8. alias 7. Sanctus Augustinus quæst. 48. in Iudic. Clemente Alexandrino 6. Stromat. sub fin. & 7. init. Epiphani. hæresi 31. ex illo Deuter. 32. Constituit terminos genti iuxta numerum Angelorum Dei, vt legunt 7. vbi Patres etiam, & interpretes communiter, & Hieronymus in Daniel. capite 7. vbi quatuor ventorum, quorum cura commissæ Angelis dicitur, nomine quatuor principalia mundi regna intelligi docet: vti & Basil. 3. contra Eunom. Palusota vbi proxime Theodoretus quæst. 3. in Genes. & orat. 10. & exposit. cantici Moysi, Hilario Psalm. 129. & Græci communiter, tametsi iuxta vulgatam nostram longe alius literalis sensus sit. Idem confirmat Basil. proxime & Augustinus quæst. 7. in Iosue ex illis Iosue 5. *Præcepit sum exercitus Domini, Michaëlem exercitui Israëlitarum præfectum intelligentes, tametsi Abulen. ibi q. 71. Gabriellem intelligat, qui Daniel. 8. 9. & 10. curam Iudaici populi habere dicitur.**

2. Origenes 1. Periar. capite 8. ad Ecclesiasticas communitates præfatam doctrinam extendit, ac rursus homilia 10. & 14. in numer. homil. 4. in Ezechiel. hom. 12. 13. & 35. in Lucam probant ex Apocal. 12. c. 4. cui consentiunt Hieronym. Michaë 6. initio, & indicat Matth. 18. Ambrosius 1. de penitentia capite 21. & locis Apocalyp. quæ etiam ad litteram Angelorum no-

o o minc

mine Episcopos significant; vocis tamen occasione Patres suam sententiam tradidere: quæ, & est Hilarij Bode, & Patrum aliorum communiter ab Scholasticis recepta. Dubium autem suboritur, non facile definibile: an scilicet Angelus qui Principibus, tam secularibus, quam Ecclesiasticis, ut personis publicis pro subditorum, & communitatum bono superadditur, idem ipse sit, qui communitatum, & regnorum curam gerit? diuersum esse probabilius vniuersim censeo Soarius citat. c. 17. n. 24. §. Denique hinc sine. Mihi autem in tota vniuersalitate non placet: sed cum distinctione censeo, sentiendum: scilicet, ut Principum alicui communitati, siue seculari, siue Ecclesiasticæ ligatorum idem ipse communitati designatus, Principi etiam deputatus, & superadditus sit, verbi gratia, qui Hispaniæ, & eius Regi, qui Tolitano Archiepiscopatu; eiusdem etiam Archiepiscopo: eadem quippe cura, & industria, ut Princeps bono suæ communitatis consulat, & gubernet, atque illa commodum, ex eius gubernatione percipiat obtinetur: nec, si quid aliud commodi alias Angelus communitati commissa possit providere vtrique simul agendo non est vnus, idemque Angelus impar: ex quo fiet, ut quicunque Princeps, Regnum, aut Episcopatum mater Angeli custodiam, & consiliarium Angelum, quatenus persona publica est, mater Angeli communitatis, cui denuo præfatur, adiutorio, & custodia vtens, ut primo illo, qui ipsi in primæ communitatis præfectura succedit vtetur. Qui autem vniuersalem in communitates, seu regna omnia spirituales habent potestatem, ut Apostoli, & in prædicatione mundi absque alligacione alicui Regno, aut Ecclesiæ à Deo electi sunt, censeo, eos Angelum superadditum proprium, & aliis incommunicabilem habere ac insuper, ubi ad Regna, Prouincias, & Ecclesias particulares peruenire speciali cuiusque illarum custodiam Angeli adiutorio etiam uti: quod, & Originis verbis datis n. r. sub init. numeri 1. conformius est & rationi: siquidem vniuersale illud munus speciale Angeli adiutorio pro vniuersi spirituali dono repositum, quod Prouinciarum, Regnorumque officiis tutelarum suorum non obest, sed inuatur: id, quod seculari Principi, qui plura, vel omnia mundi regna obtineret non ita facile concedendum, ni aliquid æque omnibus ciuilitate, & politice commodum esset disponendum.

3. Sed & visibilibus omnium generibus, & speciebus omnibus conferendis, gubernandisque Angelum singulum esse à Deo præfectum, docet S. Thom. cit. quæst. 110. art. 1. ad 2. & 3. à q. 113. art. 3. & Scholasticis plerique, est Caietanum dissentiat, & S. Thom. sensum detorqueat: estque satis indicata sententia ab scriptura Apocalyp. 1. *Angeli aquarum sit mentio, & c. 14. Angeli qui habebat potestatem supra ignem, ad quæ, sic censent Arethas Andreas Casar. in Apocal. 1. c. suo 43. & 47. Ribera noster, & interpretes alij eandemque sententiam fusius, minutiusque tradidit Origenes hom. 8. in Hierem. & hom. 23. in Iosue: Nazianz. carmine de parte Angelorum ministrante, Augustinus 8. de genesi ad litteram, capite 24. & quæstione 79. ex octog. tribus, ait: *Vnaquæque res visibilis in hoc mundo habet potestatem Angelicam sibi præpositam, sicut aliquot locis scriptura diuina testatur.* Idem docet Abulenti. Matth. 18. quæstione 57. idemque docuerat Plato de substantiis separatis, seu Angelis, quas natura sua speciebus additas, & generationis earum adiutrices formarum substantialium inductione de vtroque vero, scilicet naturali additione & inductione formarum respicitur merito à Sancto Thoma, solumque ex Dei dispositione, & prouidentia, & ad alia munera speciebus præfici concludit. Bene etiam aduertit S. Thom. quæst. illa 113. art. 2. irrationalibus corporeis speciebus Angelos præfici: non tamen, ut indiuiduorum omnium vniuersaliumque curam per se gerant, sed conseruationis, & perpetuitatis ipsarum, in quouis quibusvis indiuiduis: quare vnus pro tota specie satis est, quia singuli pro indiuiduis singulis deputentur, cum determinata hæc præ aliis, nec vniuersi conseruationi: quare, nec hominis, (cum conditus orbis est, & conseruatur, quouique status viæ omnibus finiatur) commodis per se conducunt, & inscer-*

uiunt, & de hac indiuiduorum irrationalium custodia intelligi Hieronymus debet illam negans, Habere 1. sine.

4. Cuius vero hierarchiæ & chori Angelis cum hominum communium, tum Principum, cum reliquorum rerum præfaturam custodia, & præfectura à Deo demandetur, restat definiendum: ex quibus communium hominum custodia regulariter ex infima hierarchia & choro Angelis committitur: Principum autem hominum Angelis superioris gradus mandatur, & quandoque hierarchiæ supremæ, ex qua censeo Protoparentibus Angelos custodes vtique orbis totius Monarchiæ creatis designatos; ac insuper, quia Satanam, seu Luciferum, qui ex suprema hierarchia fuisset, non laberetur, habere tentatorem, cui imperfecti nature, & potentie Angelum auxiliarem opponi, non expediret. Nec inferioris gradus Angelo custodiam Mariæ Virginis commissam esse credendum est, Apostolis item non infime hierarchiæ Angelos, ut personis publicis superadditis fuisse censeo. Aliis vero Principibus speciali regno, aut Ecclesiæ ligatis ex infime hierarchiæ gradu tamen lapsum illius Angelos superadditi eorum munus expolice maxime, cum eisdem esse dixerimus, cum communitate, cuiusque custodibus quibus omnium in ea contentorum, vniuersalior cura committitur circa irrationalium, & rerum, & locorum custodiam videtur infimi ordinis Angelis committenda: sed video, ex Michaelis appellatione à monte Galgano, eiusque testimonio sub speciali eius custodia montem illum fuisse: sed fors irregularis diuine Prouidentie ea Michaelis designatio fuit ob finem quem non assequimur. An vero custodes Angelos præfati ex hæc etiam Beatis designati fuerint: certum est ex sanctis, & Beatis fuisse: ne lupo oues traderentur, & ex illius verbis. *Angeli eorum semper vident faciem Patris, & ex Psalm 90 & 103 sed vniuersi partibus irrationalibus prædictos ante lapsum Angelos bonos, qui mox lapsu Damones fuerunt, eoque, munerem in penam priuati ceteri Damones lib. 2. c. 4. August. 12. de genesi ad lit. c. 16. & 17. de lib. arbit. c. nondum beatis etiam, sed Sanctis viatoribus Angelis, c. nondum beatis etiam, & beandis absolute prærogatis partium mundi corporearum irrationalium fuisse à Deo gubernationem commissam, in qua persequerentur: quod mihi probabile est: putaremque verum, si antequam Angeli peccarent, vel persequerentur suam viam finissent, ex influxu Astrorum per calorum motum diebus creationis corpora mixta producta crederem, quorum productionem, ut conseruationem specierum, Angeli præfati sunt: id autem non credo sed Dei iussu, & voluntate nulla mater primæ aliunde inducta dispositione expectata, ea omnia primum produisse: quare, neque ex primo dicendo nec sequentibus, vique ad sextum, quo creatis bono à Deo fuit Angelis calorum, & vniuersi corpori regimen commissum, sed calorum naturali mobilitate, Deumque solius immediata dispositione, & executione dies creationis actus, petachis fuisse: ut primus diuisione lucis à tenebris, ex vespere, & mane dies primus nullo Angelorum interuentu à Deo factus narratur Genesi 1. peracta vero hominis creatione, die sexto eorum omnium fuit Angelis gubernatione commissam, ut propterea die septimo ab omni opere requiescente Deus dicitur, eandem scilicet naturalibus, eorumque administris speciali cura, & particulari, quam in rerum creatione adhibuerat, delegata: generali siquidem concursu, & vniuersali prouidentia vique modo operatur, ut Christus Dominus ait & operabitur semper Deus: cum autem iuxta creationis dies Angelorum via fuerit certo finita, estque determinata die, incertum sit. Non solum Sanctis Angelis viatoribus, sed iam beatis etiam fuisse vniuersi corpori irrationalis etiam custodiam commissam conperitur est.*